

Rahanpesurikokset oikeuskäytännössä – Törkeät rahanpesutuomiot Helsingin hovioikeudessa 2019- 6/2022

Keskusrikospoliisi, Tiedusteluosasto, Rahanpesunselvittelykeskus

Sisällysluettelo

Sisällys

Rahanpesurikokset oikeuskäytännössä –	1
1 Johdanto	4
1.1 Rahanpesu käsitteenä	5
1.2 Rahanpesusäätelyn synty	6
2 Rahanpesun rikostunnusmerkistö	7
2.1 Rikostunnusmerkistö	7
2.2 Esirikos rahanpesun edellytyksenä	7
2.3 Rahanpesun törkeä tekomuoto	8
2.4 Itsepesu	8
2.5 Rangaistuskäytäntö	9
3 Havaintoja oikeuskäytännöstä	10
3.1 Esirikokset käytännössä	10
3.2 Rahanpesu törkeänä tekemuotona	11
3.3 Itsepesun arviointia	11
3.4 Rangaistuskäytäntö	11
3.5 Rahanpesun kohteena oleva varallisuus	12
4 Rahanpesurikosten tarkasteltavia teemoja	13
4.1 Rahanpesurikos kansainvälisenä rikoksena	13
4.2 Järjestäytynyt rikollisuus	13
4.3 Kryptovaluutat osana rahanpesua	14
5 Esimerkitapaukset	15
5.1 Rikos osana järjestäytynyttä rikollisuutta, tapaus 9	15
5.2 Esirikoksen toteennäyttäminen, tapaus 7	15
5.3 Tahallisuuden arviointia, tapaus 19	16
5.4 Esirikoksen näyttökynnys, tapaus 14 (ei lainvoimainen)	17
5.4.1 Tapausluettelo	18
6 Lähdeluettelo	19

Tiivistelmä

RAPORTIN NIMI	Rahanpesurikokset oikeuskäytännössä – Törkeät rahanpesutuomiot Helsingin hovioikeudessa 2019–6/2022Rahanpesurikokset oikeuskäytännössä
JULKAISUN NIMI	
JULKAISUN AIHE	Selvitys
LAATIJA	Irene Heikkilä, korkeakouluharjoittelija
JULKAISUAJANKOHTA	11.10.2022
TOIMEKSIANTO/TUTKIMUSKYSYMYS	Heikki Majamaa, Rahanpesun selvittelykeskus
KESKEISET LÄHTEET	Helsingin hovioikeuden 2019–6/2022 aikaiset tuomiot
KÄYTETYT MENETELMÄT	Tilastojen analyysi
AVAINSANAT	Keskusrikospoliisi, Rahanpesun selvittelykeskus, rahanpesu, törkeä rahanpesu, oikeuskäytäntö
JULKISUUSASTE	Julkinen

TIIVISTELMÄ / KESKEISET LÖYDÖKSET

Rahanpesurikokset oikeuskäytännössä on Rahanpesun selvittelykeskuksen laatima selvitys, joka käsittelee rahanpesurikosten tunnusmerkkistöjä ja niiden täyttymistä sekä rahanpesurikosten tyypillisiä piirteitä Suomessa. Tämä selvitys pohjautuu ainoastaan Helsingin hovioikeuden tuomioiden aiemmista Rahanpesurikokset oikeuskäytännössä selvityksistä poiketen.

Tämä selvitys pohjautuu Helsingin hovioikeuden 2019-6/2022 aikana antamiin tuomioihin ja päätöksiin, joissa on vähintään yksi syytekohta tai syyksi luettu rikos nimikkeellä törkeä rahanpesu. Selvitys koostuu tilastoista sekä informatiivisesta selostuksesta. Selvityksessä käydään tiivistysti läpi rahanpesurikoksen tunnusmerkkistö ja siihen liittyviä kysymyksiä käsitellään oikeustapauksia vasten. Lisäksi selvitys sisältää perustietoa rahanpesurikoksista.

Melko suppean otannan vuoksi selvityksen tuloksista ei voida tehdä pitkälle meneviä johtopäätöksiä. Oikeuskäytännössä ei kuitenkaan havaittu merkittäviä muutoksia aiempiin selvityksiin verrattuna, vaan linja pysyi samankaltaisena. Esirikoksissa on edelleen havaittavissa vahva petosrikosten trendi, mutta aiempaan selvitykseen verrattuna rahanpesutapauksissa on havaittavissa enenevissä määrin kansainvälisiä linkkejä. Perusmuotoisen ja törkeän tekemuodon rajaa voidaan pitää selvänä ja rangaistuskäytäntö asetuu aiemman selvityksen tapaan asteikon alapäähän. Tämän selvityksen otannassa mikään yksittäinen teema tai ilmiö ei noussut merkittävästi esiin, mutta selvityksessä on käsitelty muutamia Rahanpesun selvittelykeskuksen toiminnan painopisteenä olevia teemoja.

SIVUJA

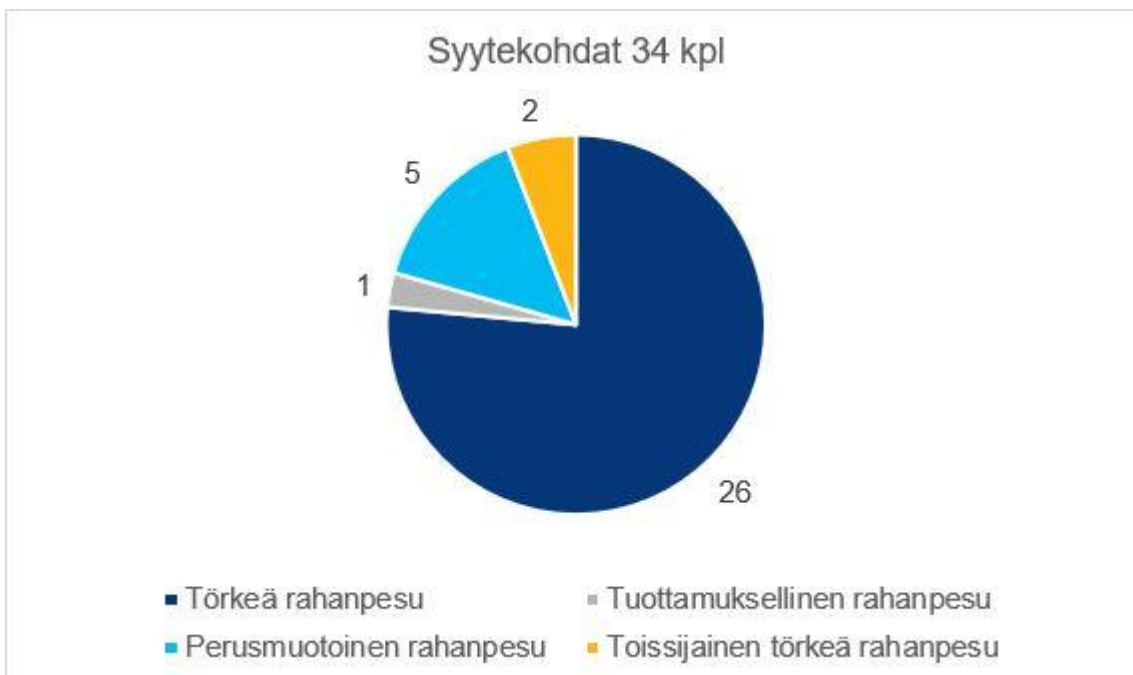
19

1 Johdanto

Tässä oikeuskäytäntöanalyysissä käsitellään Helsingin hovioikeuden antamia tuomioita vuosilta 2019–6/2022 koskien törkeää rahanpesua. Tapauksissa on vähintään yksi syytekohta tai syyksi luettu rikos nimikkeellä törkeää rahanpesua. Tapauksia (tuomioita/päätöksiä) on yhteensä 20 kappaletta, joista 18 ovat lainvoimisia. Tilastot sisältävät ainoastaan lainvoimaiset tapaukset.

Rikoslain 32 luvun mukaisista rahanpesurikoksista syytekohtia nostettiin yhteensä 34 kappaletta, joista 5 koskee perusmuotoista rahanpesua, 2 toissijaista törkeää rahanpesua, 1 tuottamuksellista rahanpesua ja 26 törkeää rahanpesua. Otannassa oli yhteensä 27 syytettyä. Rahanpesurikoksia syyksi luettiin yhteensä 24 kappaletta, joista 5 perusmuotoisena rahanpesuna, 2 tuottamuksellisena rahanpesuna ja 17 törkeänä rahanpesuna. Yksi toissijainen syyte jätettiin arvioimatta, sillä syyllinen tuomittiin ensisijaisen syytteen mukaisesti esirikoksesta eikä itsepesun edellytykset täytyneet. Syytteitä hylättiin yhteensä 9 kappaletta. Lisäksi otannassa oli 2 tapusta, mitkä eivät ole saaneet lainvoimaa. Näistä toista käsitellään myöhemmin tarkemmin.

Kaavio 1: Syytekohtat rahanpesurikoksista

Kaavio 2. Syyksi luetut rahanpesurikokset nimikkeittäin

Rahanpesu mielletään kansan keskuudessa helposti elitistiseksi ammattimaisten talousrikollisten rikokseksi ja se yhdistetään massiivisiin miljoonien eurojen kokonaisuuksiin ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen huumekauppoineen. Elokuvista tuttu näky liituroitapukuisesta pankkiirista ei kuitenkaan täysin vastaa kotimaista arkitodellisuutta rahapesijästä.

Rahanpesusäätely on alun perin tarkoitettu torjumaan ja hankaloittamaan juuri kansainvälistä, ammattimaista huumekauppaa. Kotimaisessa kontekstissa rahanpesuun syyllistyvät voivat kuitenkin olla myös pienirikollisia, jotka pyrkivät usein välittömästi realisoimaan rikoshiötyä tai piilottamaan varoja. Rahanpesu käytännössä voi siis olla kaverin anastaman pyörän myymistä tai osa kansainvälistä ammattimaista rikollisliigaa.

Siten rahanpesu ilmiönä on laaja ja toiminta voi olla tekomuodoiltaan ja moitittavuudeltaan todella vaihtelevaa. Rahanpesusta ja sitä koskevasta sääntelystä voi olla vaikea saada otetta, sillä samalla sääntelyllä pyritään yhtäläisesti torjumaan kansainvälistä organisoitua rahanpesua sekä kotimaista pienirikollisuutta¹.

1.1 Rahanpesu käsitteenä

Rahanpesulla tarkoitetaan rikollisesta toiminnasta lähtöisin olevan varallisuuden eli rikoshiödyn todellisen alkuperän peittämistä siirtämällä tai muuntamalla varallisuutta lailliseen tai näennäisesti lailliseen liiketoimintaan. Rahanpesu on aina liitännäinen teko ja edellyttää siten esirikosta, josta saatuun rikoshiötyyn rahanpesutoimet kohdistetaan.² Rahanpesun tarkoituksena on palauttaa rikoksella hankitut varat takaisin lailliseen tai laittomaan liiketoimintaan, mikä mahdollistaa varojen riskittömän käytön. Rahanpesun kriminalisoinnilla pyritään siten estämään rikoksella

¹ Hyttinen 2021, s.23

² HE 285/2010 vp, s.3

saadusta varallisuudesta hyötyminen. Lisäksi rahanpesun katsotaan uhkaavan laillista taloutta ja rahajärjestelmää, jota kriminalisoinnilla pyritään suojaamaan.³

Rahanpesu katsotaan vakiintuneesti kolmivaiheiseksi prosessiksi⁴. Aluksi likaiset rahat tuodaan laillisen rahajärjestelmän piiriin (placement) esimerkiksi useina pieninä käteistalletuksina tai erilaisina käteismaksukortteina. Kun rahat on saatu lailliseen järjestelmään, pyritään alkuperä peittämään harhauttamalla (layering). Rahoja voidaan käytännössä liikutella useiden tilien ja jopa useiden maiden kautta kauemmaksi todellisesta alkuperästä. Varojen siirtelyssä hyödynnetään usein pöytälaatikkoyhtiöitä ja varoja pyritään kierrättämään löysemmän rahanpesusääntelyn maiden kautta. Harhauttamisessa voidaan hyödyntää lisäksi erilaisia sijoitusinstrumentteja tai tekaistuja laskuja. Kun rahat on saatu näyttämään laillisilta, integroidaan ne viimeisenä takaisin osaksi laillista taloutta (integration).⁵ Näin esirikoksella saatua rikoshyötyä päästään hyödyntämään lailliselta näyttäen esimerkiksi ostamalla kiinteistöjä, sijoittamalla tai kuluttamalla.

1.2 Rahanpesusääntelyn synty

Rahanpesun kriminalisoinnin synnyn kiintopisteenä voidaan pitää YK:n laitonta huumausainesten kauppaa vastaan tehtyä Wienin yleissopimusta, joka oli ensimmäinen kansainvälinen sopimus, jossa määriteltiin rahanpesun tekemuodot ja osapuolet velvoitettiin kriminalisoimaan rahanpesu.⁶ Rahanpesukriminalisointi kohdennettiin siis alun perin vahvasti huumausainerikollisuuden estämiseen ja vaikeuttamiseen.⁷

Kansallisesti rahanpesu säädettiin alkujaan rangaistavaksi osana kätkemisrikosta, kuten läheisissä verrokkimaissaakin, esimerkiksi Ruotsissa, tehtiin. Rahanpesurikokset säädettiin rangaistavaksi rikoslaisissa kätkemisrikoksen erityisenä tekotapana vuonna 1994. Vuonna 2002 rahanpesurikokset eriytettiin itsenäisiksi tunnusmerkistöiksi osana laajempaa talousrikossäädösten uudistamista.⁸

Rikosoikeutta on perinteisesti pidetty pitkälti kansallisena oikeudenalana, sillä itsenäisestä rikosoikeudesta päättäminen on yhdistetty suvereenin valtion oikeuksiin. Toisaalta juuri rahanpesu on esimerkki valtioiden rajat ylittävästä rikollisuudesta, jota ei ole mahdollista torjua tehokkaasti ilman kansainvälistä yhteistyötä ja harmonisoitua kriminalisointia.

Rahanpesusääntely perustuukin vahvasti kansainvälisiin ja eurooppaoikeudellisiin instrumentteihin. Käytännössä sääntelyn perustana on usein Yhdistyneiden kansakuntien (YK) yleissopimukset tai OECD:n alaisen Financial Action Task Force-järjestön (FATF) suositukset ja standardit. FATF on merkittävä vuonna 1989 perustettu hallitusten välinen järjestö, joka pyrkii harmonisoimaan ja tehostamaan valtioiden rahanpesun vastaista lainsäädäntöä.

³ HE 183/2020vp, s. 4

⁴ Hyttinen, 2021, s. 24

⁵ FATF Money Laundering: <https://www.fatf-gafi.org/faq/moneylaundering/>

⁶ Hyttinen, 2021, s. 35

⁷ Sahavirta, 2008, s. 147

⁸ HE 53/2002 vp, s. 1

2 Rahanpesun rikostunnusmerkistö

2.1 Rikostunnusmerkistö

Rikoslain 32 luvun 6 § 1 kohdan mukaan rahanpesusta tuomittava, joka ottaa vastaan, käyttää, muuntaa, luovuttaa, siirtää, välittää tai pitää hallussaan rikoksella hankittua omaisuutta, rikoksen tuottamaa hyötyä tai näiden tilalle tullutta omaisuutta hankkiakseen itselleen tai toiselle hyötyä tai peittääkseen tai häivyttääkseen hyödyn tai omaisuuden laittoman alkuperän tai avustaakseen rikosentekijää välttämään rikoksen oikeudelliset seuraamukset. Toisen kohdan mukaan lisäksi se, joka peittää tai häivyttää rikoksella hankitun omaisuuden, rikoksen tuottaman hyödyn taikka näiden tilalle tulleen omaisuuden todellisen luonteen, alkuperän, sijainnin tai siihen kohdistuvat määräämistoimet tai oikeudet taikka avustaa toista tällaisessa peittämisessä tai häivyttämisessä. Myös yritys on rangaistava.

Säännöksen ensimmäisessä kohdassa eli tarkoitusta korostavassa rahanpesussa olennaista on juuri tekijän tarkoitus, eikä se, saatiinko rikoshyöty peitettyä. Toisen kohdan mukaista rahanpesua kutsutaan seurausta edellyttäväksi rahanpesuksi, jossa olennaisempaa on, että tekijä häivyttää tai peittää rikoshyödyn alkuperän, eikä niinkään erityinen rahanpesullinen tarkoitus.⁹

Rahanpesurikos edellyttää tekijältään lisäksi tahallisuutta. Lainsäätäjä on katsonut, että tahallisuuden määritelmän nojalla rahanpesuna tuomitaan myös sellaiset teot, joissa tekijä on pitänyt varmana tai varsin todennäköisenä rikoshyödyn peittymistä tai häivyttämistä.¹⁰ Tahallisena rangaistavan rahanpesun tekijän tietoisuus kattaa myös rikoshyödyn alkuperän eli rikoksen tekijän on ryhdyttävä toimiin tietoisena varojen rikollisesta alkuperästä. Rahanpesussa tällainen olosuhdetahallisuus voitaneen katsoa täytetyksi, jos tekijä suhtautuu hyväksyvästi tai ilmeisen välinpitämättömästi mahdollisuuteen, että hänen vastaanottamansa omaisuus on rikoksella hankittua.¹¹ Siten yleinen puolustus, ettei tiennyt varojen alkuperästä on usein kumottavissa sillä perusteella, että vastaajan olisi pitänyt vallitsevissa olosuhteissa tietää varojen rikollisesta alkuperästä tai ainakin pitää sitä varsin todennäköisenä.

2.2 Esirikos rahanpesun edellytyksenä

Rahanpesu edellyttää aina rikoshyötyä tuottavaa esirikosta eli rahanpesusta ei voida tuomita ilman esirikosta. Rahanpesun esirikosten joukko on avoin, joten esirikos voi olla mikä tahansa taloudellista hyötyä tuottava rikos. Tämä on merkittävä ero kätkemisrikokseen, sillä kätkemisrikoksen esirikokset on lueteltu laissa tyhjentävästi (RL 32:1). Rahanpesu on myös esirikokseen nähden itsenäinen teko, joten se vanhenee esirikoksesta riippumatta. Käännettynä esirikoksen vanheneminen ei ole este rahanpesusta tuomitsemiselle.

Kuten edellä on tullut ilmi, rahanpesu on aina jälkiteko, mikä edellyttää rikoshyötyä tuottavaa esirikosta. Rahanpesurikoksen tunnusmerkistössä puhutaan rikoksella hankitusta omaisuudesta, rikoksen tuottamasta hyödystä tai näiden tilalle tulleesta omaisuudesta. RL 32 luvun rajoitussäännöstä koskevassa 11 pykälän mukaan esirikos on rikos, jolla omaisuus on toiselta saatu tai

⁹ Hyttinen, 2021, s. 219

¹⁰ HE 183/2020 vp, s. 13

¹¹ Sahavirta, 2008, s. 173–174

joka on tuottanut hyödyn. Esirikoksen konkretisointivaatimus¹² tarkoittaa käytännössä sitä, että rahanpesun kohteena oleva rikoshyöty on aina kyettävä yhdistämään johonkin rangaistavaksi säädettyyn tekoon.

Suoraan laista ei siis tule vaatimuksia sille, kuinka tarkoin esirikoksen tulee olla selvitetty, jotta rahanpesusta voitaisiin rangaista. Lain esitöiden mukaan selvitettyä tulee olla se, että esirikos on tapahtunut ja että sillä on saatu taloudellista hyötyä. Edellytyksenä ei kuitenkaan ole, että esirikoksen tekijä on tuomittu rangaistukseen tai että esirikoksen tekijä on tiedossa¹³. Esirikoksen näyttökynnykseen liittyy rikos- ja prosessioikeudellista problematiikkaa, sillä laillisuusperiaate edellyttää rikoslain ennakkollista soveltamista, mutta lain ja esitöiden avoin sanamuoto esirikoksen toteennäyttämisestä jättää tilaa dynaamiselle soveltamiselle.

Nykyinen oikeuskäytäntö on kuitenkin asettanut esirikoksen näyttökynnyksen jopa korkeammalle kuin oikeuskirjallisuudessa on esitetty. Tämä voi aiheuttaa haasteita taitavasti suunnitelluissa, ammattimaisissa kansainvälisissä rahanpesutapauksissa, jolloin riittävän näytön saaminen ulkomailta voi olla haastavaa tai jopa mahdotonta.

Korkein oikeus on julkaisemattomassa ratkaisussaan 21.6.2018 nro 1318 katsonut, että rahanpesun syyksi lukeminen edellyttää, että syyttäjällä on näyttänyt rahanpesun edellytyksenä olevan esirikoksen toteen siten, että vaikka rikoksen yksityiskohtia tai tekijää ei olekaan selvitettävissä, varojen voidaan todeta olevan peräisin rikollisesta toiminnasta niin, ettei niiden laittomasta alkuperästä jää varteenotettavaa epäilyä.

2.3 Rahanpesun törkeä tekemuoto

Rahanpesu kvalifioituu törkeäksi, jos rikoksen kautta saatu omaisuus on ollut erittäin arvokas tai rikos tehdään erityisen suunnitelmallisesti ja teko on kokonaisuutena arvostellen törkeä. Hallituksen esitöissä (HE 53/2002 vp.) ja oikeuskäytännössä törkeän rahanpesun euromääräinen raja on asetunut 13 000 euroon. Raja ei kuitenkaan ole täysin absoluuttinen vaan myös tekotavalla ja kokonaisuudella on vaikutusta rahanpesun törkeysarviointiin. Lainsäätäjällä on esitöissä tuonut esiin, että törkeän rahanpesun kynnyksen vaihteluväli voi perustellusti olla suhteellisen laaja ja kynnys voi vaihdella esirikoksen mukaan.¹⁴ Rahanpesu voi olla törkeää myös, jos se on toteutettu erityisen suunnitelmallisesti eli omaisuuden kätkemiseksi on tehty esimerkiksi monimutkaisia järjestelyjä, hyödynnetty useita maita, tilejä tai omaisuuslajeja.¹⁵

2.4 Itsepesu

Rahanpesu voi olla niin sanottua third-party-tyyppistä rahanpesua tai itsepesua riippuen siitä, kuka saadun rikoshyödyn pesee puhtaaksi. Third-party- toiminnassa rikoshyödyn pesee puhtaaksi joku muu, kuin itse esirikoksen tekijä.¹⁶ Esimerkiksi huumekauppias antaa saamansa käteisvarat rahanpesijälle, joka pesee rahat usein palkkiota vastaan. Myös esirikoksen tekijä itse voi pestä saamansa rikoshyödyn, jolloin kyseessä on itsepesu. Tällöin huumekauppias ostaa

¹² Sahavirta, 2008, s. 341

¹³ HE 53/2002 vp, s. 37

¹⁴ HE 53/2002 vp, s. 38

¹⁵ HE 53/2002 vp. s. 38

¹⁶ Hyttinen, 2021, s. 30

auton saamallaan käteisvaroilla, myy sen eteenpäin ja todentaa saamansa tulot myydyn auton luovutuskirjan avulla.

Itsepesun rangaistavuus on usein rajoitetumpaa kuin third-party-tyyppisen rahanpesun, vaikka se onkin useimpien valtioiden lainsäädännössä rangaistava teko.¹⁷ Taloudellista hyötyä tuottaviin rikoksiin liittyy lähtökohtaisesti hyödyn turvaamista koskevia toimia, joten näiden toimien moitittavuus ja vahinko lailliselle taloudelle on otettu huomioon esirikoksen rangaistusta arvioitaessa. Siten itsepesun on katsottu olevan esirikoksen jälkitekko, josta ei erikseen voida rangaista esirikoksen lisäksi.¹⁸

Aiemmin itsepesu ei ollut kriminalisoitua Suomessa. Vuonna 2012 lainsäädäntöön tehtiin kuitenkin muutos kansainvälisten velvoitteiden vaikutuksesta, jonka myötä itsepesusta voitiin tuomita, jos rahanpesurikos muodosti tekojen jatkuvuus ja suunnitelmallisuus huomioon ottaen olennaisimman ja moitittavimman osan rikoskokonaisuudesta (RL 32:11.1 voimassa 12/2020 saakka). Vuosina 2012–2020 voimassa olleen itsepesun rangaistavuuden soveltamisala jäi lopulta kapeaksi, sillä edellytykset olivat varsin tiukat ja se rajattiin käytettäväksi vain törkeään rahanpesuun.¹⁹ Rangaistavuus edellytti rikoskokonaisuuden suunnitelmallisuutta ja jatkuvuutta, mikä sulki yksittäiset rahanpesuteot sovellusalan ulkopuolelle. Lisäksi likaisen rahan määrän tuli olla huomattava ja teon kokonaisuus arvostellen törkeä. Ainakaan vuoteen 2020 mennessä itsepesusta ei laajennuksen myötä oltu annettu yhtäkään langettavaa tuomiota.²⁰

11.12.2020 voimaan astui itsepesun rangaistavuuden huomattava laajennus, jonka mukaan rahanpesu- tai kätkemisrikoksesta ei tuomita henkilöä, joka on osallinen siihen rikokseen, jolla omaisuus on toiselta saatu tai joka on tuottanut hyödyn eli esirikokseen. Kuitenkin henkilö, joka syyllistyy RL 32:6.1:n 1 kohdassa tarkoitettuun hyödyn tai omaisuuden muuntamiseen tai siirtämiseen peittääkseen tai häivyttääkseen hyödyn tai omaisuuden laittoman alkuperän tai avustaakseen toista rikosentekijää välttämään rikoksen oikeudelliset seuraamukset tai RL 32:6.1:n 2 kohdassa tarkoitettuun peittämiseen tai häivyttämiseen tai mainitun teon yritykseen, voidaan kuitenkin tuomita rahanpesusta tai törkeästä rahanpesusta tai mainitun rikoksen yrityksestä (RL 32:11). Siten pelkän omaisuuden vastaanottaminen, hallussapito, luovuttaminen tai käyttäminen ei ole itsepesuna rangaistavaa.

2.5 Rangaistuskäytäntö

Rikoslain 32 luvun 6§ mukaan rikosentekijä on tuomittava rahanpesusta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi. Törkeästä rahanpesusta on 7 § mukaan tuomittava vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään kuudeksi vuodeksi.

Rahanpesurikosten rangaistusasteikko on ankara suhteessa muihin talousrikoksiin, vaikkakin tilastojen valossa keskimääräinen rangaistuskäytäntö on muodostunut samankaltaiseksi.²¹ Esi-merkiksi törkeästä verorikoksista (RL 29 luku) ja törkeistä arvopaperimarkkinarikoksista (RL 51 luku) enimmäisrangaistus on 4 vuotta vankeutta. Törkeiden rahanpesurikosten rangaistukset

¹⁷ Hyttinen, 2021, s. 30

¹⁸ HE 183/2020 (HE 66/1988 vp. s. 108, HE 138/2011 vp. s. 7, LaVM 2/2012 vp, LaVL 4/2017 vp; LaVL 11/2017 vp).

¹⁹ HE 138/2011 vp, s. 11

²⁰ HE183/2020 vp, s. 32

²¹ Hyttinen, 2021, s. 538

asettavat siten pääsääntöisesti rangaistusasteikon alapäähän, mikä on havaittavissa myös tässä selvityksessä tarkastelluissa tuomioissa.

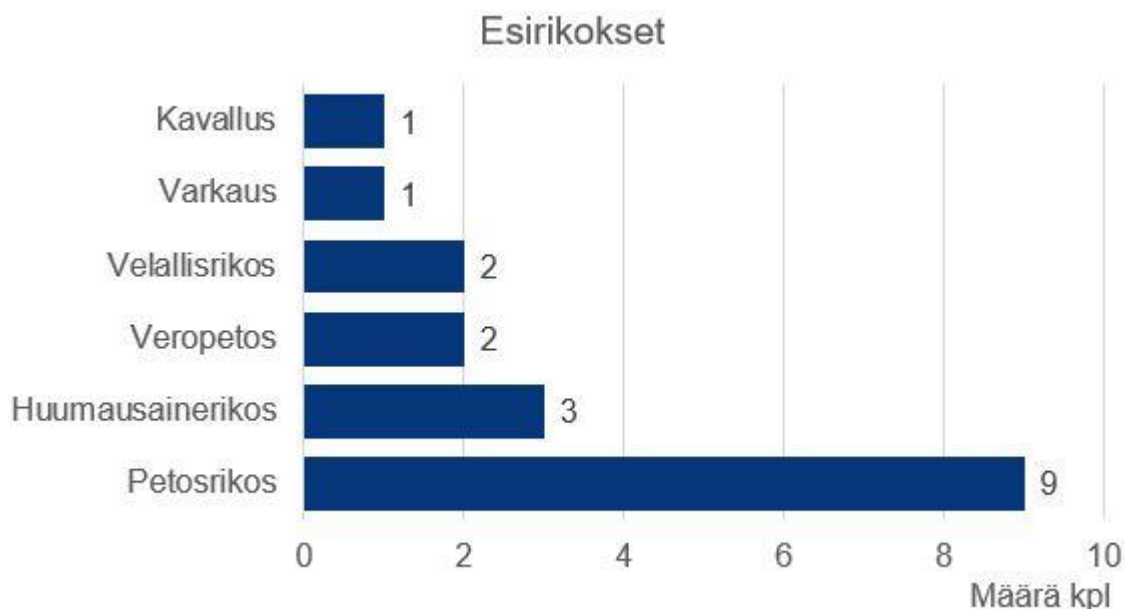
3 Havaintoja oikeuskäytännöstä

3.1 Esirikokset käytännössä

Aiempien Rahanpesurikokset oikeuskäytännössä -selvitysten tapaan petosrikokset ovat edelleen esirikoksista yleisimpiä. Petosrikokseen on laskettu mukaan perusmuotoiset petokset, törkeät petokset sekä maksuvälinepetokset. Petos esirikoksena on tekemuodoltaan varsin monimuotoinen. Esimerkiksi tapauksessa 20²² asianomistaja on joutunut rakkaushuijauksen uhriksi, ja siten maksanut esirikoksen tekijän kehotuksesta 30 000 euroa tarkoituksenaan maksaa tulevan yhteisen asunnon käsiraha. Tapauksessa 9 henkilöitä oli muiden rikosten ohella erehdytetty maksamaan myytävistä autoista, joita ei ollut tarkoitukseen toimittaa ostajille. Hovioikeus on ratkaisussaan todennut, että kyseiset teot täyttäsivät Suomessa petosrikoksen tunnusmerkistön. Tämä on huomionarvoista, sillä esirikoksen ei tarvitse olla rangaistava teko esirikoksen tekomaassa, vaan riittää, että se olisi sitä Suomessa.

Huumausainerikosten osuus esirikoksista on toiseksi suurin. Huumausainerikokset esirikoksina liittyvät useimmiten huumeiden maahantuontiin sekä myyntiin.

Kaavio 3: Eri esirikosten lukumäärät

²² Tapausluettelo sivulla 18

3.2 Rahanpesu törkeänä tekona

Tässä otannassa rahanpesurikoksen kvalifioituminen törkeäksi näyttää noudattavan johdonmukaisesti 13 000 euron rajaa, sillä siitä ei ole poikettu suuntaan eikä toiseen. Tapauksessa 2 rahanpesun kohteena oli varoja 12 500 euron edestä, eikä hovioikeus katsonut kyseessä olevan erittäin arvokas omaisuus, joten syyksi luettiin perusmuotoinen rahanpesu. Tapauksessa 16 rahanpesun kohteena oli varoja 16 000 euron edestä ja rahanpesu kvalifioitui törkeäksi.

Syyttäjän ja tuomioistuimen kanta törkeän tekotavan kynnyksestä ja varallisuuden rajasta on tämän otannan pohjalta lähes samankaltainen. Tapauksissa 2 ja 5 syyttäjä ja tuomioistuin ovat kuitenkin laskeneet rahanpesun kohteena olevan varallisuuden eriävästi, mikä on johtanut siihen, että törkeinä ajatut syytteet on tuomittu perusmuotoisina. Molemmissa tapauksissa tuomioistuin on katsonut rahanpesun kohteena olevan varallisuuden olevan jopa kymmeniä tuhansia euroja vähemmän, kuin syytteessä kuvattu ja siten rahanpesu on syyksi luettu perusmuotoisena varallisuuden jäädessä alle 13 000 euron rajan.

3.3 Itsepesun arviointia

Itsepesuun liittyvä problematiikka on havaittavissa myös tässä selvityksessä käsitellyistä oikeustapauksista. Yhdessäkään tuomiossa rikoslain 32 luvun 11 § koskien itsepesua ei tullut sovellettavaksi, eikä itsepesua käsitelty tuomioiden perusteluissa millään tasolla. Tuomioista voidaan myös havaita, ettei esirikoksen tekijöitä tuomittu tai edes syytetty lisäksi rahanpesusta, vaan ainoastaan esirikoksesta.

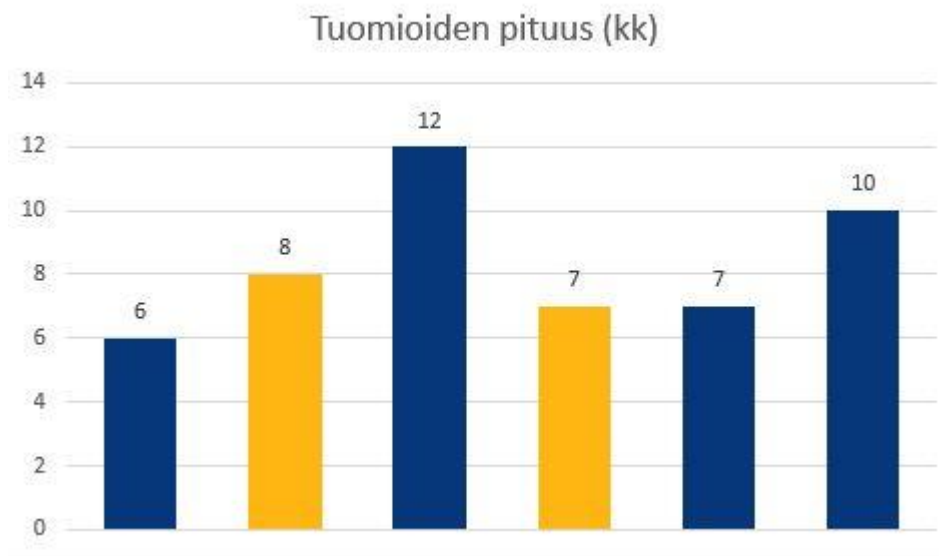
Esimerkiksi tapauksissa 11 ja 5 henkilöitä syytettiin toissijaisesti törkeästä rahanpesusta. Tapauksessa 11 henkilöä syytettiin samaa tapahtumaa koskien ensisijaisesti törkeästä veropetoksesta ja toissijaisesti törkeästä rahanpesusta. Hovioikeuden mukaan henkilö oli syyllistynyt törkeään veropetokseen, jonka johdosta toissijaisesta syytteestä eli törkeästä rahanpesusta ei ole tarpeen lausua. Tapauksessa 5 henkilöä syytettiin samaa tapahtumaa koskien ensisijaisesti huumausainerikoksesta ja toissijaisesti törkeästä rahanpesusta. Hovioikeus kuitenkin hylkäsi huumausainerikoksia koskevat syytteet, joten toissijainen syyte törkeästä rahanpesusta tuli arviotavaksi. Hovioikeus luki henkilön syyksi perusmuotoisen rahanpesun.

3.4 Rangaistuskäytäntö

Tämän selvityksen aikaikkunassa syytteitä nimikkeellä törkeä rahanpesu on nostettu yhteensä 26 kappaletta, joista syyksi luettiin 17 syytekohtaa. Useissa tuomioissa rangaistusvaatimuksia esitettiin myös muista rikoksista, ja siten vastaajia tuomittiin yhteisiin rangaistuksiin useista eri rikosnimikkeistä, kuin törkeästä rahanpesusta. Tässä kappaleessa keskitytään ainoastaan tuomioihin, joissa vastaajan syyksi on luettu yksinomaan törkeä rahanpesurikos, jotta rangaistuskäytännöstä saadaan todellinen kuva.

Tällaisia lainvoimaisia tapauksia on 6, joista 2 on tuomittu ehdottomaan vankeusrangaistukseen ja loput 4 ehdolliseen. Vankeusrangaistuksen pituuden vaihteluväli on kuudesta (6) kuukaudesta 28 kuukauteen, keskiarvon ollessa 11 kuukautta ja mediaanin 8 kuukautta.

Kaavio 4: Kuuden yksinomaan törkeästä rahanpesusta tuomitun rangaistuksen pituudet. Keltainen väri kertoo ehdottomasta tuomiosta ja sininen ehdollisesta.

3.5 Rahanpesun kohteena oleva varallisuus

Kaikissa tuomioon langetetuissa tapauksissa rahanpesun kohteena oli varoja yhteensä 1 371 444 euron edestä ja ainoastaan törkeän rahanpesun kohteena varoja oli 1 281 363 euroa. Törkeän rahanpesun kohteena oli keskimääräisesti 85 424 euron edestä varallisuutta vaihteluvälin ollessa 14 500 eurosta 175 000 euroon. Törkeän rahanpesun kohteena on varallisuutta tyypillisesti kymmeniä tuhansia euroja, mutta kuitenkin merkittävästi alle 100 000 euroa. Syytteitä nostettiin myös isompien varallisuuserien, kuten 4 miljoonan ja 135 miljoonan euron pesemisestä, mutta rahanpesusyytteet hylättiin muun muassa esirikokseen kohdistuvan näytön puutteen vuoksi. 135 miljoonan tapaus ei ole vielä lainvoimainen, ja sitä käsitellään tarkemmin esimerkkitapauksena.

4 Rahanpesurikosten tarkasteltavia teemoja

4.1 Rahanpesurikos kansainvälisenä rikoksena

Rahanpesurikoksia voidaan yleisesti pitää kansainvälisinä rikoksina, joiden torjuminen edellyttää laajaa, kansainvälistä ja harmonisointiin pyrkivää sääntelyä. Kansainvälisyyden hyödyntäminen rahanpesutarkoituksessa on helppo ymmärtää, sillä varojen alkuperän ja esirikoksen todentaminen sekä yhdistäminen vaikeutuu valtioiden rajoja ylittäessä.

Selvityksessä mukana olleista tapauksista kahdeksassa eli lähes puolessa on kansainvälinen ulottuvuus. Lisäksi kahdessa tapauksessa huumeita on tuotu ulkomailta Suomeen, mutta muutoin toiminta on tapahtunut kotimaassa. Kansainvälinen kytkös liittyy useimmiten esirikokseen, eikä niinkään itse rahanpesuun. Kuudessa tapauksessa esirikos oli tehty ulkomailla tai erittäin todennäköisesti tehty ulkomailla, jolloin rikoshyöty oli tullut muualta kuin Suomesta. Kahdessa tapauksessa rikoshyötyä oli pyritty siirtämään Suomen rajojen ulkopuolelle.

Kaikissa kuudessa tapauksessa, jossa esirikos oli tapahtunut ulkomailla, onnistuttiin esirikos näyttämään riittävällä tasolla toteen. Yhdessäkään lainvoiman saaneessa tapauksessa kansainvälinen ulottuvuus ei liittynyt sekä esirikokseen, että rikoshyötyyn.

4.2 Järjestäytynyt rikollisuus

Kahdessa tapauksessa hovioikeus katsoi, että teot on toteutettu osana järjestäytyneitä rikollista toimintaa. Tapauksessa 9 esirikoksen tekijät tekivät suomalaisen autokaupan nimissä uudet nettisivut ja tehtailivat petollisia autokauppoja ohjaten erehdyksellä maksetut varat suomalaisille pankkitileille. Pankkitilien tietoja ja tilinkäyttövälineitä luovutettiin edelleen muille henkilöille siten, että toiminta oli suunnitelmallista ja järjestäytyneitä. Toiminnassa on hyödynnetty lisäksi väärennettyjä henkilöllisyyksiä, sopimuksia sekä tehty rekisterimerkintärikoksia. Hovioikeus katsoi, että toiminnassa on ollut kyse laajasta ja suunnitelmallisesta rajat ylittävästä rikollisuudesta ja siten

koventamisperuste rikosten tekemisestä osana järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaa tuli sovellettavaksi.

Tapauksessa 11 ei langetettu tuomiota rahanpesurikoksesta, sillä myös toinen tekijä katsottiin törkeään rahanpesun sijaan syyllistyneen esirikokseen eli veropetokseen eikä itsepesu tullut sovellettavaksi. Tapauksessa oli kyse suomalaisen järjestäytyneen rikollisryhmän toiminnassa tehdyistä ALV-petoksista.

4.3 Kryptovaluutat osana rahanpesua

Tämän selvityksen tapauksissa ei ainakaan tunnistetusti hyödynnetty lainkaan virtuaalivaluuttoja, vaan varallisuutta käsiteltiin joko käteisenä tai tilisiirtoina. Havaintoa voidaan pitää hieman yllättävänä, sillä viranomaisten tietoon tulleiden virtuaalivaluuttoihin liittyvien rikosten määrä on noussut merkittävästi viimeisen vuosikymmenen aikana. Lisäksi valtioneuvosto on kansallisessa rahanpesun estämisen riskiarviossaan katsonut virtuaalivaluuttoihin kohdistuvan riskitason olevan erittäin merkittävä.²³ Virtuaalivaluutoille ominaista on anonyymi luonne sekä reaaliaikaisuus. Lisäksi virtuaalivaluuttoihin liittyvissä tapauksissa on usein vahva kansainvälinen ulottuvuus, sillä virtuaalivaluutat eivät tunne valtioiden rajoja, joten globaalit siirrot ovat yhtä nopeita.

²³ Valtiovarainministeriö, 2021, s. 63

5 Esimerkkitapaukset

5.1 Rikos osana järjestäytyneitä rikollisuutta, tapaus 9

Henkilöt O ja P ovat yhdessä muiden kanssa vastaanottaneet rikoksilla saatuja varoja ja osallistuneet varojen pesemiseen osana järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaa. O ja P ovat toimineet koko ajan saamiensa ohjeiden mukaisesti.

Useat eri Euroopan maista kotoisin olevat asianomistajat ovat erehdytty maksamaan kolmelle suomalaiselle pankkitilille yhteensä 161 500 euroa. Heidän tarkoituksenaan on ollut ostaa auto suomalaiselta yritykseltä. Suomessa toimivan yhtiön nimissä oli kuitenkin perustettu valheelliset verkkosivut, joiden kautta autoja kaupiteltiin petollisesti. Toiminta täyttää Suomessa petosrikoksen tunnusmerkistön ja esirikosta tulisi arvioida törkeänä petoksena.

Rahojen vastaanottamisessa käytetyt pankkitilit on kaikki avattu eri ulkomaalaisten henkilöiden toimesta. Näiden tilien tietoja ja tilinkäyttövälineitä on tarkoituksellisesti luovutettu edelleen muille henkilöille. Tilien tietoja on ollut O:n hallussa ja yhden tilin osalta myös P:n hallussa.

O nosti 6000 euroa Pariisissa, jonka jälkeen välitti varat sekä pankkikortin eteenpäin muille rikokseen osallistuneille. Varoja sekä pankkikorttia kierrätettiin usealla henkilöllä, niin että käteisnostoja tehtiin eri henkilöiden toimesta.

O ja P ovat nostaneet saamiensa ohjeiden mukaisesti Irlannissa useassa erässä yhteensä 10 000 euroa. Lisäksi O on nostanut lisäksi 10 000 euroa sekä 5000 euroa. Myöhemmin O on joko itse nostanut yhteensä 19 000 euroa tai ainakin välittänyt nostamansa varat ja pankkikortin eteenpäin muille rikokseen osallisille käytettäväksi.

Henkilö O on lisäksi Suomessa ollessaan tehnyt kolme Suomessa työskentelevän ulkomaalaisen rekisteröinti-ilmoitusta väärennetyillä henkilötiedoilla hyödyntäen väärennetyjä työsopimuksia. Henkilötunnuksen saatuaan O avasi kaksi tiliä kahteen kotimaiseen pankkiin rahanpesutarkoituksessa. Henkilö P on tehnyt ulkomaalaisen rekisteröinti-ilmoituksen väärennetyä työsopimusta hyödyntäen ja avannut henkilötunnuksen saatuaan kaksi pankkitiliä kahteen kotimaiseen pankkiin rahanpesutarkoituksessa.

Rikollista toimintaa on harjoitettu useissa eri maissa ja sen toteuttamista varten on avattu useita tilejä ainakin osin virheellisiä tietoja hyödyntäen. Toiminta on ollut laajaa sekä suunniteltua. Tuomioistuimien katsoikin, että O ja P ovat tehneet rikokset osana järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaa.

O:n syyksi luettiin kaksi törkeää rahanpesua, kolme väärennystä sekä kolme rekisterimerkintärikosta. Hänelle langetettiin yhteisenä rangaistuksena 2 vuotta ja 3 kuukautta vankeutta. P:n syyksi luettiin törkeä rahanpesu, väärennys sekä rekisterimerkintärikos. Hänelle langetettiin yhteisenä rangaistuksena 1 vuosi ja 3 kuukautta vankeutta.

5.2 Esirikoksen toteennäyttäminen, tapaus 7

Henkilöt X ja Y ovat alkuvuonna 2018 tulleet Suomeen ja avanneet yhteensä 23 pankkitiliä hyväksikäyttäen väärennetyjä passeja sekä työsopimuksia. Näille tileille oli vastaanotettu lyhyessä

ajassa 173 suoritusta ja yhteensä 637 690,82 euroa. Rahasiirrot olivat pääosin peräisin ulkomailta yksityishenkilöiltä 40 eri maasta.

Maksujen tiedot, viestit ja summat huomioiden kyseessä ei ollut palkkatuloja, joista yksityishenkilöiden tavanomainen maksuliike usein muodostuu. Tilejä käytettiin hyvin vähän aikaa, eikä tileillä ollut lainkaan muuta maksuliikettä, kuin ulkomailta tulleita suorituksia, käteisnostoja ja siirtoja kahdelle brittiläisille yhtiöille. Varat olivat peräisin internetissä tehdyistä petoksista, kuten auto-kaupoista ja asuntojen vuokrauksesta.

Vastaanotetuista varoista X ja Y nostivat käteisenä yhteensä 263 080 euroa. Tileiltä oli lisäksi tehty tilisiirtoja kahden brittiläisen yhtiön Liettuassa oleville tileille, joilta varat oli siirretty välittömästi eteenpäin. Yhtiöiden tileillä ei ollut mitään liiketoimintaan viittaavaa maksuliikettä ja yhtiöt oli sittemmin lakkautettu, mikä viittaa esirikoksilla saatujen varojen peittämiseen ja häivyttämiseen.

X ja Y olivat toimittaneet avaamiensa tileihin liittyvät tiedot ja sopimukset edelleen epäselvään sähköpostiosoitteeseen, josta he olivat saaneet tiedon tileille tulleista varoista sekä ohjeita varojen nostamiseen.

Tuomioistuin arvioi ratkaisussaan, ovatko esirikokset tulleet riittävältä osin näytetyksi ilman rikosilmoitusta, oikeusapupyyntöä tai muuta todistetta. Maksujen tiedot, viestit ja summat huomioiden kyseessä ei ollut palkkatuloja, joista yksityishenkilöiden tavanomainen maksuliike usein muodostuu. Hovioikeus pitikin ilmeisenä, että väärennetyillä henkilötiedoilla avatuille tileille ei lähtökohteisesti voi tulla laillisia tuloja. Siten kaikki tileille tulleet varat katsottiin olevan peräisin esirikoksista.

X tuomittiin törkeästä rahanpesusta, 9 rekisterimerkintärikoksesta sekä 41 väärennyksestä 3 vuodeksi ja 6 kuukaudeksi vankeuteen. Y tuomittiin törkeästä rahanpesusta, rekisterimerkintärikoksesta ja 5 väärennyksestä 2 vuodeksi ja 10 kuukaudeksi vankeuteen.

5.3 Tahallisuuden arviointia, tapaus 19

Henkilö X oli vastaanottanut tililleen varoja 18 200 euroa ulkomaiselta yhtiöltä. X ei osannut kertoa varoille syytä, vaan ne olivat tulleet hänellekin yllätyksenä. Ulkomaisen poliisin raportin mukaan yhtiöön oli kohdistettu aiemmin internetpetos ja varkaus.

X oli siirtänyt varoista 17 536,50 euroa eteenpäin henkilöille, joita hän ei oman kertomansa mukaan tuntenut. X on kertonut tutustuneensa internetissä aiemmin Y nimiseen henkilöön, jonka kanssa hän oli viestitellyt, mutta ei ollut koskaan tavannut. Y oli ollut tietoinen X:n tilille tulleista varoista ja antanut ohjeita, miten varat toimitettaisiin eteenpäin. X ei kertomansa mukaan ole luovuttanut Y:lle tilitietojaan eikä ole ollut muutenkaan tietoinen rikollisesta toiminnasta. X on kuitenkin Y:n ohjeiden mukaisesti välittänyt varoja eteenpäin muun muassa lähettämällä käteistä Western Unionin kautta kahdelle henkilölle.

Tuomioistuin katsoi, että olosuhteet huomioiden X:n olisi pitänyt ymmärtää, että perusteetta tulleet varat, jotka hän ohjeiden mukaisesti välitti eteenpäin, ovat todennäköisesti rikoksella hankittuja. X on suhtautunut hyväksyvästi tai ilmeisen välinpitämättömästi. Tämän lisäksi X on pitänyt ymmärtää, että vastaanottamalla ja siirtämällä varoja eteenpäin hän peittää tai häivyttää varojen

alkuperän. Siten tuomioistuin katsoi, että X:n toiminta on tahallista ja täyttää rahanpesun tunnusmerkistön.

X tuomittiin törkeästä rahanpesusta 7 kuukauden ehdolliseen vankeuteen.

5.4 Esirikoksen näyttökynnys, tapaus 14 (ei lainvoimainen)

Suomalaisen osakeyhtiö X:n tileille saapui silloisen valuuttakurssin mukaan 135 miljoonan euron edestä ruplia venäläiseltä osakeyhtiöltä S:ltä. X:n tileiltä varat siirrettiin pääasiassa kahdelle ulkomaiselle osakeyhtiölle, virolaiselle sekä tsekkiläiselle yhtiölle.

X:n rekisteröitynä toimialana on rakennustoiminta sekä projektinjohtotehtävät. X:n hallituksen puheenjohtajana toimii A. A:n pojalla B:llä ei ole muodollista vastuuasemaa, mutta hänellä on kuitenkin tilinkäyttöoikeus X:n tiliin. B on omistanut osuuden edellä mainitusta virolaisesta yhtiöstä, joka vastaanotti varoja.

Syyttäjä katsoi, ettei X:llä ole ollut oikeaa liiketoimintaa tai edes liiketiloja, vaan yhtiö on osallistunut maksuliikenteeseen tarkoituksenaan peittää tai häivyttää varojen laiton alkuperä. Syyttäjän mukaan osapuolet ovat laatineet rahansiirtojen perusteeksi yhtiöiden välisen moottoritien suunnittelusopimuksen, jonka mukaan moottoritien rakentaminen Karjalassa olisi rahavirtojen perusteena, vaikka todellisuudessa tällaista hanketta ei ollut vireillä. Syytteen mukaan varat ovat vastaajien toimenpiteiden johdosta päätyneet yhteensä 22 maahan ja yli 250 kohteeseen, mutta lopulta päätyneet Venäjälle irtaimiston ja muun varallisuuden muodoissa. Teonkuvauksen mukaan varat ovat rikollista alkuperää, sillä varat olivat tulleet järjestäytyneen rikollisryhmän hallitsemien, tekaistujen yritysten nimiin avattujen tilien eli laittoman pankkitoiminnan kautta. Laitonta pankkia oli hyödynnetty varojen saattamiseksi valtiollisen kontrollin ulkopuolelle sekä veropetoksiin.

Vastaajat ovat kiistäneet syytteen ja kertonut hankkeen olevan todellinen. He ovat kertoneet saaneensa toimeksiannon venäläiseltä yhtiöltä selvittää ja palkata moottoritien rakentamiseen osallistuvia tahoja Suomesta, mihin myös varojen siirrot ovat liittyneet.

Käräjäoikeus on hylännyt kaikki syytteet molempien vastaajien osalta, koska asiassa ei ollut riittävällä tasolla näytetty esirikosta toteen eli varojen rikollisesta alkuperästä on jäänyt varteenotettava epäily. Myös hovioikeus päätyi samaan lopputulokseen.

Hovioikeus katsoi, että varojen nopeatahtinen läpijuokutus, varallisuuden laadun muuttaminen ja palautuminen Venäjälle indikoi vahvasti sitä, että tilisiirtojen tarkoituksena on mitä ilmeisimmin ollut varojen laittoman alkuperän peittäminen tai häivyttäminen. Vaikka muut toimet viittasivat vahvasti rahanpesutoimiin eivätkä vastaajat kyenneet horjuttamaan syytteen tueksi esitettyä näyttöä, hovioikeus hylkäsi syytteen, sillä esirikos jäi riittävällä tavalla yksilöimättä eikä muu esitetty näyttö osoita riittävällä varmuudella ulkomailta peräisin olevien varojen olevan rikoksella hankittuja.

Tuomio ei ole lainvoimainen ja syyttäjä on hakenut valitusoikeutta korkeimmalta oikeudelta enakkopäätöksen saamiseksi esirikoksen näyttökynnyksestä.

5.4.1 Tapausluettelo

Tapaus	Diaarinumero	Tuomio	Tuomio annettu	Lainvoima
1	22/115884	R 20/2511	14.4.2022	Ei lainvoimainen
2	19/100337	R 17/2702	9.1.2019	Lainvoimainen
3	19/104441	R 17/2204	31.1.2019	Lainvoimainen
4	19/108543	R 18/915	28.2.2019	Lainvoimainen
5	20/141408	R 19/1699	30.10.2020	Lainvoimainen
6	20/102281	R 18/834	22.01.2020	Lainvoimainen
7	20/123478	R 19/671	30.6.2020	Lainvoimainen
8	20/129297	R 20/699	28.8.2020	Lainvoimainen
9	20/140462	R 19/1712	29.10.2020	Lainvoimainen
10	21/106894	R 20/458	16.2.2021	Lainvoimainen
11	21/129559	R 19/2704	05.07.2021	Lainvoimainen
12	21/138815	R 20/1360	22.09.2021	Lainvoimainen
13	21/151550	R 19/90	1.12.2021	Lainvoimainen
14	22/110942	R 19/2891	17.3.2022	Ei lainvoimainen
15	19/149619	R 19/2200	14.11.2019	Lainvoimainen
16	21/107983	R 19/293	26.02.2021	Lainvoimainen
17	21/118136	R 20/931	26.04.2021	Lainvoimainen
18	21/120794	R 21/80	12.05.2021	Lainvoimainen
19	21/155739	R 21/2470	22.12.2012	Lainvoimainen
20	22/102921	R 21/958	26.01.2022	Lainvoimainen

6 Lähdeluettelo

FATF: What is Money Laundering? Saatavissa: <https://www.fatf-gafi.org/faq/moneylaundering/>
Viitattu 28.7.2022

Hyttinen Tatu, Rahanpesu ja rikosvastuu, Alma Talent, 2021

Sahavirta Ritva, Rahanpesu rangaistavana tekona, Suomalainen lakimiesyhdistys, 2008

Valtiovarainministeriö, Kansallinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvio, Valtiovarainministeriön julkaisuja, 2021

Virallislähteet:

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi rikoslain 32 luvun 6 ja 14 §:n sekä kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annetun lain 15 §:n muuttamisesta 285/2010 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain 32 luvun 11 ja 12 §:n muuttamisesta 138/2011 vp.

Hallituksen esitys eduskunnalle rikoslain 1 luvun 11 §:n ja 32 luvun 11 §:n muuttamisesta 183/2020 vp